

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сент.

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 сент.

НЕМАЧКА И НЕУТРАЛНЕ ДРЖАВЕ

— Јединствен доказ немачке срдите немоћи —

У последње време пада веома у очи јучно писање немачких листова против суседних јој неутралних држава, а нарочито Швајцарске, Холандије и Данске. У једноме моменту изгледало је, као да ће сукоб између Немачке и Швајцарске довести до веома немиких последица. Немачка влада тражила је од федералне одобрење извоза свих потребних артикала. Швајцарска је сасвим природно и с правом, које јој припада одбила тај захтев. Немачки листови заступили су тада Швајцарску опорим погрдама и клеветама, да је она све своје симпатије посветила Споразуму на рачун Немачке. Чинило се, као да је званична Немачка постепено сондирала терен за препад на неутралност Швајцарске. И да би свету бацила праšину у очи, она је преко својих службених органа објавила, како »не може замислити цинизам, да би Француска или Италија повредиле неутралност Швајцарске«. Редак и невероватан цинизам, кад се помисли, да је баш Немачка кројила план о повреди неутралности Швајцарске. Међутим федеративна република заузела је одлучан став и предузела извесне војне мере на граници у циљу заштите интегритета своје земље и своје независности.

Сада је избило питање о повреди неутралности

Холандије и Данске. Обе ове државе од почетка рата одржавале су веома доследно и одмерено неутрално држање према обема зараћеним групама. У томе погледу не може им се са обе стране ништа пребацити. И ако су немачки сумарени врло често торпедовали холандске и данске пароброде, владе ових неутралних држава успеле су да обуздају оправдане осећаје гнева и да наставе неутралност, која им је можда падала веома тешко. Њихова штампа упуштала се у огорчене и озлојеђене протесте против немачког варварства, али су владе при свем том задржале умерено и неутрално држање.

Немце је пак очевидно дражило до крајњих граница осећање, да су симпатије ових неутралних народа на страни Споразума. Осуде њихових недела у рату, њихових злочина према Белгијанцима и Французима окупираних крајева, њихових дивљаштава у покореним земљама изазивале су силну буру негодовања у Немачкој, која се веома јасно испољавала кроз њихове листове.

У колико је економска криза у Немачкој постајала акутнија, у толико је кампања немачких листова против суседних неутралних земаља постајала жешћа. Најзад се изишло са отвореним картама на среду. Један део нај-

познатије немачке штампе почео је пропагирати инвазију Данске и Холандије, а првенствено Швајцарске, у циљу добијања, односно плачкања потребних намирница за немачки народ. Ова кампања почела је узимати веома озбиљне размере и појачала је сасвим природно огорчење неутралних народа против Немачке.

За нас је од великога интереса ова нова појава код Немаца. Она је веома симптоматична и значајна. Далеко од тога, да јој придајемо важност, коју јој приписује штампа заинтересованих неутралних народа, ми у њој видимо нов доказ немачке немоћи. То су нове претње, које Немачка упућује неутралним државама, надајући се да у њиховом расположењу изведе известан преокрет и да их нагна на одобрење извоза, без којег Немачкој у блиској будућности прети катастрофа. Немоћна, да на ма коме од главних фронтава предузме успешну офанзиву која би јој могла обезбедити релативно повољан мир или да регулише на ма какав начин своју унутрашњу кризу, Немачка врши притисак на неутралне народе. Али, то јој не може помоћи. Неутрални народи прозрели су намере Немачке и спремни су на сваку евентуалност. Они знају, где лежи правда и заштита малих народа и тамо ће је и тражити. А Немачка и њени савезници имају да приме гигантски

ударца, који им за ускоро припремају Савезници а који ће целом човечанству осигурати слободу и права.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Атина. — Према извесним верзијама војни транспорт, који се врше нормално, завршиће се данас или сутра најдаље. Држи се, да ће се посланици Споразума вратити у Атину по шетку транспорта.

Лондон. — Из Петрограда телеграфшу, да су радови Думе, који су требали почети 12. јануара одложено за 14. фебруар.

Б. Лазаревић

Са српског фронта

— Из мојих белешака —

VI.

Груниште.

Недеља, 20. нов. 1916. г.

Данас, у 16 сах, пала су грунички положаји. Овај положај, који се, својим стрим западним боком, спушта на леву обалу Црне, задао нам је доста труда. Као упоран стражар, стајао је он овде истакнут — увучен као клин, између наших положаја. Већ толико дана дома се наше снаге око њега. Он је морао имати и у прошлости своју важност. На његовом већем врху и данас има развалина од некаквог градаћа...

У среду, 16. новембра освојено је мутан, магловит дан. Сва магла, као олово, спустила се на положаје, покрила земљу, камење и све висове. Не види се ништа. На фронту, лево, десно, не чује се ништа. Тек од времена на време, наш комшија, далеко метри Француз, грмне. Пројек

У званичним новинама објављен је указ о томе.

Женева. — Према вестима из Цариграда није могло доћи до споразума између немачких и турских делегата односно новог трговинског уговора између обе земаља. Давид беј, председник те комисије упунио се да отклони тешкоће.

Атина. — Јуче су посланици Споразума држали дугу конференцију у Керацини.

Из извора Сила Споразума сазнаје се да ће се посланици вратити у Атину после дизања блокаде која присиљава да се извршују војни транспорт. До сада је само граф Боздари ушао у престоницу.

тил зафијуче (преко брда, кажу, тамо негде око Макова. Туче пут, са елементима раније утврђеним.

Наша Бригада добила је авизу да буде спремна за покрет.

У вече, један пук наше Бригаде отишао је дрвцима код Груништа. Преко ноћ чуло се пушкарање и артиљеријска канонада у правцу Груништа. Изгледа, да су Бугари нападали. У тој борби је погинуо наш прослављени војвода Вук — Војан Поповић пуковник. — И њега, за кога је било веровање, да га »арно не бије!« ...

Сутра дан, кренуо је и наш пук. Правац: Рапеш. Био је већ сумрак кад смо се почели спуштати, са Δ 1212, низ брдо. Код Битоља, чула се јака артиљеријска канонада. Борба је, око 18

ФЕЛТОН

ЦЕПЕЛИН 85

Тих дана су нас чешће похађали аероплани, па и целелини. Аероплани су долазили рано, у први расвитак, када се најслађе и најчвршће спава, а најтеже буди. Обично су бирали дане после празника и недеље, да изненаде оне који се још нису вратили са дозволе.

Долазили су увек два, три, четри, па и пет их је било једнога јутра.

Редовно су бацали бомбе.

Кад вазбацају бомбе, сви одлазе сем једног који још крстари, снимни резултат свог »ватешког« дела, па и он бежи.

Али су увек и плаћали дрскост те своје ескурзије!

Један до два апарата, заједно

са пилотима, остајали су у Солунској Кампањи, било погођени од топовских зрна, било оборени од наших авијатичара.

Целелини пак тражили су дубоку ноћ и звездано небо, прошарано где где омањим облачкама, иза којих су се крили и губили.

Свики смо већ били на аероплане, али кад чујемо целелин, многима се дизала коса на глави.

Разуме се, најчешћи разговори у логору, и код официра и код војника, били су све о аеропланима и целелинима.

После кишних и суморних дана на прве половине априла 1915. год. време се почело разлепшавати. Сунце је грануло, а азур

но небо Солунске Кампање чистило се од последњих облачак.

Само снежни ветрови горостапног Олимпа, седмита богова и муза, и купасте чуке Мегленачког масива били су још заогрнуте густим и тамним облацима, док се на њиховим падинама светлуцао и треперео снег.

»Данас ће доћи аероплани«, говоре војници. »Voici le temps d' aeroplanes« веле Зуави из оближњег француског пука.

А у вече, када се по повечерју легало, бацао се бржан поглед у небо и питање се нехотице наметало: »Хоће ли ноћас целелин?« — — — — —

Ноћ 21/22. априла 1915. год. Поноћ превалила. Осећао сам се наспавао. Овако у полусну окренем се у постељи ка прозору. Кроз отвор на њему, где је не-

када био љунак од пећи, долазило је неко зујање, с почетка слабије, а затим све јаче и јаче.

Зујање се претвори у неко ломљење и кршење, које се све јасније чуло.

Логор ми је био на десној обали Вардара, недалеко од великог железничког моста.

Вероватно, неки велики профилантски воз, који наилази на мост, помислих у себи.

Још сам био при тој помисли, кад у ходнику чух неки шушањ и шапутање.

Напрегнем слух, и познам глас мога војника.

— Шта је то? питам војника.

— Ево целелина изнад нашег логора, гдје се ушутјео!

За неколико секунда не умедох ништа рећи.

Сетих се бомбардовања аеропланама у Скадру и Драчу.

Све ми то пројурн кроз главу. Што се зауставио изнад логора? Несумњиво хоће да га бомбардује!

— Дај ми шишел! — викнух војнику

Обукох се и изиђох преко бараку. Пред њом стражар с пушком.

— Где је целелин? — Он ми га показа руком. Преко звезданог неба пружио се »Кумова Слама«, где где по који сурт облачак.

Из једног облачка појави се црна силуета, као огромна риба. Брао се дохвати другог облачка и ту застاده. Лом и зујање престаде, мотори се не чују.

Целелин!

С времена на време из црне рибе муњевито севне плавичаста светлост.

Ослушнем. У логору жагор. Војници осетили незвана госта,

ПРЕПОРУЧУЈУ ВАМ СЕ

најбоље цигарете

„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0.50, 0.75 лешта и 1 драхмe

Продају се свугде

Главна продаја у филијалу Атлас киоск Бела Кула

ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

151—

СРПСКИ ДУВАН
УПРАВЕ СРПСКИХ ДРЖ.
МОНОПОЛА
 продаје се
 ЗА СРПСКЕ ПАРЕ
 у
 МАГАЦИНУ АГЕНЦИЈЕ
„ГУСЛАР“
 у улици Кондуриотине број 30,
 издана од хотела „Олимпос“
 ка франц. штабу.
 4—20

ПРОДАЈА ВИНА

РАДЊА
МИША ПОЛИЋЕВИЋ И КОМП.
 добила је велику количину та-
 лијанских вина, као: Марсала,
 Барбарато, Везув и бело Де
 паста. Продаја у флашама по
 умереним ценама.
 Магацин се налази на кеју
 ко франц. Генерал-Штаба. 32

Стовариште

израђеног дувана, цигара
и цигарета

J. BASTOS

Чист Хава Екстра-Фина

Ставља на знање својој по-
 стопованој војној клијентици да
 је француска чувена кућа J. Ба-
 стос отвора стовариште ци-
 гара и цигарета у бедим нава-
 гма, чиста Хава, нарочито
 за госпођу офацере, као и у
 главним и ружичастим пакетицама.

Стовариште се налази у ули-
ци Победе (Ники) Бр. 39.

Продаја искључиво само за
војничке савезничких армија.

Продаја на велико и на ситно.
46—

D-R АЛЕКСАНДРИДЕС
 специјалиста за унутарње
 и левети. — Управник болни-
 це за заразне болести

Прима сваког дана од 11—12
 час и од 5—8 по подне у фран-
 цуској апотеци ул. Франк бр. 35
 — у зграда француске болнице
 — а од 2—4 по подне у својој
 стану улица престола, наслед-
 ница Ђорђа бр. 35 — уредно
 ул. за Булеваром краља Констан-
 тина

Поткожно убрывавање Нео-
 валваргана као и новог фран-
 цуског препарата „Galyl“ про-
 гнати ефикасно. 66—

АТИЈСКА Банка

има част извести публику, о-
 фицире и војнике, као и српске
 кадетнице да је отворила једину
 филијалу
 у месту у коме која чини удео са
 „Грчком Народном Банком“, а
 према улици Венизелос.

По споразуму са Министар-
 ством Финансија Краљ. Србије,
 ова филијала узела је на себе
 плаћање новца својим поре-
 цицама у Француској, Алжиру,
 Тунису, Русији, Корзици и сик-
 ма француским колонијама, у
 Швајцарској, свима Савезничким
 и неутралним земљама, као и у
 главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и
 издеље банкарске операције:
 Куповину и продају стране
 монете, емисију кредитних па-
 пера; налоге на исплате у свима
 варошима Грчке, Европе и пре-
 коморских земаља; берзанске на-
 логе и исплате купона итд.
 Сем тога, по налогу „Српског
 Црвеног Крста“ примила је на
 себе депоновање новчаних при-
 кога који су му намењени.

ДОБРА ВЕСТ!

Дирекција „Беле Куле“ част је извести г. г. српске
 пире, да је онаг отворила свој локал „Вариете Беле Куле“
 групом од 24 артиста, најбољима, који се налазе у Солу-
 међу артистима је и српски дуец: Антонија Жунавић и
 Илић.

Ко хоће да проведе пријатно вече, нека дође у вари-
 „Беле Куле“.

СРПСКА РЕСТОРАЦИЈА ПРВОГ А РЕДА
◆◆◆ БЕОГРАД ◆◆◆

Част нам је ставити до знања српској во-
 сци и српској публици, да смо у Солуну, морс-
 пристаниште — кеј, улица Ники 35, отворили

СРПСКУ РЕСТОРАЦИЈУ
„БЕОГРАД“

где ће се кувати само српска јела првога ре-
 јер смо за радњу узели Српкињу куvariцу.

Потрудили смо се и набавили чиста природ-
 вина талијанска, француска и грчка а такође
 француски и грчки коњак.

За сваки дан: Пивањчица, гулаш, ћувластије, пикети,
 пржена риба за доручак од 8 сати пре подне.

Ручак од 11 до 2 а вечера од 6 до 10 сати по јеловима

Јела чисто српска са свињском масту.

Одличан српски кувар београђанин Никола Грба

Куваћемо чисту српску каву,

Препоручујући се српској војсци и публици
 молимо је за посету.

С посебним поштовањем,

Ћира Васић, трг. Београђанин

Васа Златаровић, рестораниер

33—

ХАРТИЈА

ЗА ПИСАЊЕ за трговце, администра-
 цију, адвокате, нотаре — испартана и
 нешпартана. Коверти, Унијајућа хартија;

ХАРТИЈА

ИШТАМПАРСКА за штампане књига и
 новина, бела и у боји, разне квалитете.

ХАРТИЈА

ЗА ПАКОВАЊЕ свих квалитета, величи-
 не и боје, за лакша и тежа паковања.

• УЛИЦА ЛЕОНТИС СОФУ БР. 9 •

БРАЋА КОВО

• СПРОКУ ОТОМАНСКЕ БАНКЕ •

КАРТОН

ОБИЧАН И ФИНИ за прављење кутура
 и за повез књига и протокола.

КАРТОН

БРИСТОЛ бео и у боји за штампане по-
 сетница у вандредно лепим мустрама.

МАШИНЕ

ИШТАМПАРСКЕ и КЊИГОВЕЗАЧКЕ,
 СЛОВА, БОЈЕ новинарске и аксијенци.

ЦЕНЕ ИСПОД СВАКЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ
 48—60

СИНОВИ Г. А. БЕРГА И К^о ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:

Позлатници, чарапа, бижутерије, мисрца, чапаци, паклине,
 пдату, мушона. Париских артивала, женско
 конфекције, геожфарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —

Продаја на велико и на ситно по истој цени.

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА

„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА

Специјалитети:

Нестос	Кики	Див. 1.—
„	Глубек	„ 0.80
„	Јаки	„ 0.65
„	Афрос	„ 0.50

130—

Најстарија и највећа радња у Солуну

нове померне рабе

МЕРКАДО ЛЕСИА

улица Венизелос бр. 31.

Приспеле су огромне количине МККИНТОПА за госпође
 и даме, за г. г. пешадјике и коњичке официре

„IMPERMEABLE“ енглиске КВАЛИТЕТ ЕКСТРА

По цени које искључују сваку конкуренцију.

Велики избор женских пакета-а од пилиша, штофа и т. д.
 најелегантнија крој по последњој париској моди.

Ове недеље приспели штофови за костиме, велике ширине
 од шевота, габардина и т. д.

ЦЕНЕ СУ СТРОГО УТВРЂЕНЕ. 72—